

روشی تدریس جیگ ساو

(با محوریت افزایش رفتار اجتماعی و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان)

نویسندگان:

فریبرز مادی

دکتر جهانبخش اویک

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

سرشناسه مرادی، فریبرز، ۱۳۵۶-
 شناسه افزوده اورک، جهانبخش، ۱۳۵۳ -
 عنوان و نام پدیدآور روش تدریس جیگ ساو (با محوریت افزایش رفتار اجتماعی و مسئولیت پذیری دانش آموزان) // نویسندگان فریبرز مرادی، جهانبخش اورک.
 مشخصات نشر اصفهان: کاشف علم، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری ۱۰۴ ص.
 شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۷۰-۱۶-۷
 وضعیت فهرست نویسی فیبا
 یادداشت کتابنامه.
 موضوع کار گروهی در آموزش و پرورش
 موضوع Group work in education
 یادگیری فعال
 موضوع Active learning
 موضوع آموزش و پرورش -- مسئولیت پذیری
 موضوع Educational accountability
 رده بندی کنگره ۳۷۰.۹۵
 رده بندی دیویی ۳۷۰.۹۵
 شماره کتابشناسی ملی ۸۷۸۸۱

روش تدریس جیگ ساو

فریبرز مرادی، جهانبخش اورک

کاشف علم

ویراستار: حامد شاه مرادی
 گرافیک: مریم علی پور دهقانی
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۷۰-۱۶-۷

حق چاپ برای ناشر و مولف محفوظ است

www.kashefelm.ir

مرکز پخش: ۰۹۱۳۶۵۶۴۲۸۸

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	بخش اول: مفاهیم و اصطلاحات
۱۷	تدریس مشارکتی جیگ ساو
۱۷	رفتار اجتماعی
۱۷	مسئولیت پذیری
۱۹	بخش دوم: مفهوم روش الگو تدریس
۲۱	روش تدریس
۲۲	الگوی تدریس
۲۳	تعریف روش تدریس مشارکتی
۲۶	مزایای روش تدریس مشارکتی
۲۷	عناصر اساسی یادگیری مشارکتی
۲۸	انواع روش های یادگیری مشارکتی
۳۳	انواع روش تدریس جیگ ساو
۳۵	بخش سوم: مراحل اجرای روش جیگ ساو
۳۷	مراحل اجرای روش جیگ ساو از نظر کلارک
۳۸	مراحل اجرای روش جیگ ساو به نظر لوران
۳۹	مراحل اجرای روش جیگ ساو از نظر دیوید جانسون و راجر جانسون
۴۰	مراحل اجرای روش جیگ ساو از نظر بین و ویتاکر (۲۰۰۰)
۴۰	مراحل اجرای روش جیگ ساو از نظر کاگان
۴۱	مراحل اجرای روش جیگ ساو از نظر اسنریتز
۴۲	نقش معلم در روش تدریس جیگ ساو
۴۵	مزایای کاربرد روش جیگ ساو
۴۷	محدودیت های کاربرد روش جیگ ساو

۴۹	بخش چهارم: رفتار اجتماعی
۵۱	تعریف رفتار
۵۲	تعریف رفتار اجتماعی
۵۴	انواع رفتارهای اجتماعی
۵۴	رفتار اجتماعی مطلوب و جامعه‌پسند
۵۶	رفتار اجتماعی جامعه‌ستیز
۵۷	رفتار اجتماعی در دوران مختلف
۵۸	اصول رفتار و رفتار اجتماعی
۵۸	اهمیت رفتار اجتماعی
۵۹	عوامل مؤثر در بروز رفتار اجتماعی
۶۰	نیروه‌های مؤثر بر رفتار
۶۱	بخش پنجم: مسئولیت‌پذیری
۶۳	تعریف مسئولیت‌پذیری
۶۶	شکل‌گیری مسئولیت‌پذیری
۶۸	ویژگی‌های افراد مسئولیت‌پذیر
۶۸	ابعاد و انواع مسئولیت‌پذیری
۶۹	موقف‌های مسئولیت از نظر ویلیام گلاس
۶۹	انواع مسئولیت‌پذیری از نظر مرگلر و همکاران
۷۱	انواع مسئولیت‌پذیری از نظر کاک بدس
۷۲	انواع مسئولیت‌پذیری از نظر خوشبین و طالبی
۷۲	انواع مسئولیت‌پذیری از نظر نعمتی
۷۳	ابعاد مسئولیت بر حسب درونی و بیرونی بودن
۷۴	ابعاد مسئولیت اجتماعی
۷۶	نظریه‌های مسئولیت
۷۶	الف- مسئولیت‌پذیری از منظر جامعه‌شناختی و روان‌شناسی
۷۷	ب- دیدگاه‌های روان‌شناختی در مورد مسئولیت‌پذیری
۸۱	زیربنای مسئولیت‌پذیری
۸۱	پیامدهای مسئولیت‌پذیری
۸۲	موانع خانوادگی و آموزشگاهی مسئولیت‌پذیری
۸۴	راه‌های ایجاد حس مسئولیت‌پذیری در خانواده و مدرسه

۸۵	بخش ششم: پروتکل روش تدریس جیگ ساو
۸۷	جلسه اول
۸۸	جلسه دوم
۸۹	جلسه سوم
۹۰	جلسه چهارم
۹۱	جلسه پنجم
۹۲	جلسه ششم
۹۳	جلسه هفتم
۹۴	جلسه هشتم
۹۵	منابع و مآخذ

مقدمه

دانش‌آموزان بزرگترین سرمایه‌های انسانی هر جامعه به حساب می‌آیند، زیرا با به کارگیری علم و دانش و مهارت‌های آموخته شده می‌توانند گام‌های استواری در جهت تعالی و رشد و آبادانی جامعه بردارند. بنابراین، یکی از اهداف مهم نظام آموزشی، تربیت دانش‌آموزانی مسئولیت‌پذیر و دارای رفتار مطلوب اجتماعی است. توجه به این مسأله باعث می‌شود که روحیه تعهد و مسئولیت‌پذیری و تلاش و پشتکار در دانش‌آموزان پرورش یابد و بدین ترتیب بتوانیم نیروهای فعال و مولدی را برای فعالیت در عرصه‌های مختلف اجتماع تربیت کنیم. مسئولیت‌پذیری و رفتار اجتماعی دو نوع مهارت هستند که همچون هر نوع مهارت دیگری اکتسابی و قابل یادگیری هستند. بنابراین دانش‌آموزان نمی‌توانند هرگز رفتار اجتماعی و مسئولانه از خود نشان دهند مگر این رفتارها را در سال زندگی خود یاد گرفته باشند. مدرسه نهادی است که وظیفه رشد اجتماعی و مسئولیت‌پذیری در آن پرورش یافته و چکش کاری می‌شود. شرکت در فعالیت‌های درسی توسط دانش‌آموزان امری است که وظیفه‌ی رسمی آنان محسوب می‌شود.

برخی از صاحب‌نظران اعتقاد دارند که برای پرورش مسئولیت‌پذیری و رفتار مطلوب اجتماعی سه نیروی فرهنگی- اجتماعی وجود دارد که تعلیم و تربیت باید در زمینه آموزش آنها فراهم کند. این سه نیرو عبارتند از آزادی، کثرت و مشارکت. در یک محیط غنی آموزشی فرد باید در جهت دادن به طور آزاد و متفکرانه به کاوش بپردازد، آموخته‌های خود را وحدت بخشد و به سوی تعالی گام بردارد. متأسفانه اغلب مدارس نه تنها چنین رسالتی را فراموش کرده‌اند، بلکه در جهت خلاف آن گام برمی‌دارند.^۱

1- Chen, E., Hope, O. K., Li, Q., & Wang, X. (2011). Financial reporting quality and investment efficiency of private firms in emerging markets. *The Accounting Review*, 86(4), 1255-1288.

به اعتقاد آیزنر^۱ تنها هدف تعلیم و تربیت باید تقویت مباحثه و مناظره در کلاس باشد. معلمان باید بیشترین فرصت را برای تحقق چنین اهدافی در اختیار دانش آموزان قرار دهند. دانش آموزانی که از طریق یادگیری فعال به یادگیری می پردازند بهتر یاد می گیرند و از تجربه‌ی یادگیری لذت بیشتری می برند به نظر «پین» و «ویتاکر»^۲ (۲۰۰۰) یکی از مهمترین راهبردهای فعال کردن دانش آموزان در فرایند یادگیری استفاده از گروه‌های مطالعه و فراهم کردن فرصت‌های بحث و تبادل نظر است. به نظر می رسد از طریق یادگیری مشارکتی بهتر می توان چنین فرصتی را فراهم نمود. زیرا در این روند دانش آموزان در قالب گروه‌های کوچک یا همگون برای رسیدن به هدف مشترک با یکدیگر کار می کنند. تلاش می کنند تا یادگیری خود و دیگران را به حداکثر برسانند^۳. یادگیری مشارکتی به معنای گروه بندی شاگردان براساس توانایی‌های مشابه نیست، بلکه ناهمگونی اعضای گروه از نظر نژاد، زبان، فرهنگ، هوش و مهارت تحصیلی کارایی روش را افزایش می دهد^۴. بنابراین نظام آموزشی باید آموزش‌های رسمی و کلاسیک برنامه ریزی شده در زمینه‌ی مهارت‌های اجتماعی و چگونگی مشارکت دانش آموزان به صورت معلم برنامه ریزی نماید. دانش آموزان و جوانان وقتی افراد مفیدی هستند که بتوانند مشکلات جامعه را از طریق بنای درست نقش حل کنند.

رشد رفتار اجتماعی و مسئولیت پذیری دانش آموزان از ابعاد مختلف از مهمترین اهداف نظام تعلیم و تربیت است. یکی از روش‌های پرورش رفتار اجتماعی و مسئولیت پذیری استفاده از روش تدریس نوین مشارکتی است. یکی از روش‌های تدریس مشارکتی که اساس آن نقش موثری در افزایش فعالیت‌های مربوط به مهارت‌های اجتماعی و مسئولیت پذیری دارد روش جیگ ساو است. تدریس به روش جیگ ساو می تواند وسیله‌ای برای آموزش مهارت‌هایی چون رعایت نوبت؛ شراکت در ابزار؛ کار گروهی؛ تعاون؛ توجه به جزئیات؛ پیروی از مقررات؛ خویشتن داری؛ انواع مهارت‌های حل مسأله؛ تحقق شعار و آرمان دانش آموز محوری و رشد اجتماعی و مسئولیت پذیری دانش آموزان باشد.

1- Isner

2- Payne & Whittaker

3- Gokal.(1995). Collaborative learning enhances critical thinking, file://A:\collaborative learning Enhances critical thinking.htm.

۴- کونن، بروس (۱۳۸۳)، درآمدی به جامعه‌شناسی، محسن ثلاثی، تهران: توتیا، صص ۱۶۳-۱۶۴.